

Ethiek als inspiratiebron

“Nadenken over wat je doet...”

Nederlandse
Vereniging voor **nvab**
Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde

Agenda

1. Voorstellen CBE
2. Inleiding Ethiek
3. De 10 kernwaarden van de bedrijfsarts
4. Het Moreel fundament
5. Missie en visie NVAB
6. Essentie? Discussie
7. Pauze
8. Vraagstelling m.b.t. groeiend tekort aan bedrijfsartsen
9. Discussie [in groepjes en plenair]
10. Afsluiting

Doelstellingen CBE

- Het scheppen van een ethisch en praktisch verantwoord kader voor de beroepsuitoefening door de beroepsgroep.
- Het bijstaan van individuele leden bij vragen met betrekking tot een verantwoorde en correcte beroepsuitoefening.
- Het gevraagd en ongevraagd adviseren van het NVAB-bestuur.

Deelnemers CBE

Voorzitter	Els Carsouw	
Secretaris	Salmara Linsen-Akihary (Kwaliteitsbureau NVAB)	
Leden	Anco Straatman	Erik Rodrigues Pereira
	Ger Dijkgraaf	Hans Heijstek
	Henk Hennink	Huguette Klumperbeek
	Lex de Jong	Wil Duits
	Jan Willem Peeters (vertegenwoordiger NVAB)	

Ethiek

Ethiek is de wetenschappelijke of systematische studie van de moraal. Anders gezegd is ethiek ‘kritisch **nadenken** over wat (moreel) goed is om te doen’. Van oudsher wordt de ethiek gezien als een onderdeel van de filosofie. Ethiek en moraal worden vaak door elkaar gebruikt, maar zijn twee verschillende zaken: ethiek bestudeert de moraal.

(Ethische Toolkit KNMG)

Soorten ethiek

Gevolgenethiek (ook consequentialisme genoemd)
het ethisch juist handelen wordt gekenmerkt door een goed resultaat van ons handelen.

Plicht- of beginselethiek (ook deontologie genoemd)
de juistheid van handelingen moet worden gebaseerd op absolute gedragsregels.

Deugdethiek
in de deugdethiek gaat het in eerste instantie om de vraag 'wat voor een persoon behoor ik te zijn'

Zorgethiek
zorgethiek is een toegepaste, ethische theorie die een omvattende en inclusieve analyse en beoordeling van morele handelingen voorstaat in hun samenhang met situaties en omstandigheden én relaties.

Zorg-ethiek principes

Het beginsel verlichten van sociaal lijden en het geen lijden toebrengen aan anderen

primum non nocere, oftewel 'als eerste niet-schaden'

Het beginsel van weldadigheid/ Goed doen

Bevorderen van de gezondheid

Streven naar het beste resultaat

Kwaliteit van leven bevorderen

Het beginsel van autonomie / Zelfbeschikking

De regie voeren over het persoonlijk leven

Betekenisvolle keuzes maken

Zelfstandig beslissen

Het beginsel van rechtvaardige zorg

Gelijke behandeling

Het beginsel van aandachtige zorg

Erkennen van de patiënt in diens kwetsbaarheid, afhankelijkheid, lijden en soms ontluistering

10 Kernwaarden van de bedrijfsarts (1)

1. Al het handelen van de bedrijfsarts is gericht op het voorkomen van beroepsziekten en beroepsgebonden aandoeningen, en op behoud van duurzame inzetbaarheid van de werknemer. Dit in het belang van die werknemer, de maatschappij waarin hij leeft, en de organisatie waaraan de bedrijfsarts adviseert.
2. Goede bedrijfsgeneeskundige zorg gaat over de wisselwerking tussen arbeid en gezondheid. De bedrijfsarts stemt die zorg af op de specifieke arbeidssituatie: een zorgpakket op maat.
3. De bedrijfsarts levert bedrijfsgeneeskundige zorg vanuit een professioneel onafhankelijke positie, waarin hij de verantwoordelijkheid neemt voor de aard en inhoud van zijn zorgverlening.

10 Kernwaarden van de bedrijfsarts (2)

4. Goede bedrijfsgeneeskundige zorg is zowel preventief als curatief en impliceert dat de werknemer vrije toegang tot die zorg heeft (bijvoorbeeld in een open spreekuur). Zijn recht op privacy wordt altijd gerespecteerd.
5. Goede bedrijfsgeneeskundige zorg vereist actueel inzicht in en dus regelmatig onderzoek van de werkomstandigheden.
6. De bedrijfsarts is toegankelijk voor leidinggevenden en de vertegenwoordiging van werknemers, en andersom zijn deze ook aanspreekbaar voor de bedrijfsarts.

10 Kernwaarden van de bedrijfsarts (3)

7. Goede bedrijfsgeneeskundige zorg vereist, indien geïndiceerd, samenwerking met of verwijzing naar andere deskundigen binnen en buiten de arbeidsorganisatie en de gezondheidszorg.
8. Goede bedrijfsgeneeskundige zorg voldoet aan wettelijke kaders en door de beroepsgroep opgestelde wetenschappelijk onderbouwde ('evidence based') richtlijnen en normen. Elke bedrijfsarts kent die kaders, richtlijnen en normen. Het medisch beroepsgeheim wordt altijd gerespecteerd.

10 Kernwaarden van de bedrijfsarts (4)

9. Goede bedrijfsgeneeskundige zorg impliceert een goede bedrijfsarts: hij is opgeleid en geregistreerd op basis van in het beroepsprofiel vastgelegde en toetsbare kennis- en vaardigheidseisen.
10. Goede bedrijfsgeneeskundige zorg wordt geleverd volgens afspraken die zijn overeengekomen met opdrachtgevers. Zulke overeenkomsten zijn nooit in strijd met deze tien kernwaarden. De bedrijfsarts is zelf verantwoordelijk voor het toetsen van de overeenkomsten aan deze kernwaarden.

Moreel fundament

Het moreel fundament maakt duidelijk waar wij als bedrijfsartsen voor staan, waarvoor we verantwoordelijkheid nemen en waarop we aanspreekbaar zijn. Dit wordt weergegeven in acht korte statements. Deze statements vormen de algemene waarden die fungeren als fundamenten voor het professionele doen en laten van de bedrijfsarts. Het moreel fundament is gebaseerd op de ICOH Code of ethics.

Moreel fundament bedrijfsartsen (1)

1. Participatie

Alle mensen moeten kunnen participeren in de samenleving. Werk vervult hierin een essentiële rol. Bedrijfsartsen richten zich op bevorderen van duurzame inzetbaarheid van burgers en op het voorkómen van beroepsziekten, beroepsgebonden aandoeningen en arbeidsongevallen. Dat houdt ook in dat bedrijfsartsen streven naar het optimaal aanpassen van de arbeidsomstandigheden op het (gezondheidskundig) vermogen van de werkende.

Moreel fundament bedrijfsartsen (2)

2. Gezondheid

Ons handelen richt zich zowel op de gezondheid van werkenden als op de gezondheidsaspecten van de arbeid zelf (i.c. arbeidsvoorwaarden, -omstandigheden, -verhoudingen). We adopteren Hubers gezondheidsdefinitie: gezondheid als het vermogen van de werkende zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. Ons handelen, voor mens én arbeid, richt zich zowel op het onderkennen en behandelen of verhelpen van beperkingen als op het onderkennen, versterken, beschermen en bevorderen van mogelijkheden.

Moreel fundament bedrijfsartsen (3)

3. Veiligheid

Ons handelen richt zich op veiligheid; veiligheid voor de werkende(n), de organisatie(s), de maatschappij en het milieu. Wij bevorderen, beschermen en dragen bij aan herstel van veiligheid in de context van werk. Daarbij geldt onze aandacht niet alleen de fysieke, mentale en materiële veiligheid, maar ook de (psycho-)sociale veiligheid in en door het werk.

4. Zingeving

Werk wordt in onze maatschappij steeds meer een waarde. Wij sluiten aan bij wat werkenden waardevol vinden en wat werk zin geeft. Ons werk draagt daaraan bij door te onderzoeken en te stimuleren dat werkenden binnen hun werk in staat zijn en gesteld worden zingeving te realiseren

Moreel fundament bedrijfsartsen (4)

5. Professionaliteit

Onze professionaliteit wordt gekenmerkt door wetenschappelijk verantwoord, respect voor de privacy en integriteit. Integriteit wordt door ons gedefinieerd als zorgvuldig, uitlegbaar en standvastig handelen. Wij zijn bereid en in staat transparant en toetsbaar te handelen en reflecteren op aard en inhoud van ons handelen.

6. Kennis en kunde

Wij houden onze kennis en vaardigheden actueel, spelen in op verandering en weten een brug te leggen tussen evidence en praktijk zowel op micro-, meso- als macroniveau. We werken mee aan verdere academisering van de arbeids- en bedrijfsgeneeskundige kennis.

Moreel fundament bedrijfsartsen (5)

7. Toegankelijkheid

Wij zetten ons ervoor in om de toegankelijkheid van werkenden en hun vertegenwoordigers tot adequate arbeidsgerichte zorg te optimaliseren. Evenzo zorgen wij ervoor dat wij toegang tot het werk en de werkplek hebben.

8. Samenwerking

Goede bedrijfsgeneeskundige zorg vereist samenwerking met andere deskundigen binnen en buiten de arbeidsorganisatie en de gezondheidszorg. Verwijzen maakt daar onderdeel van uit.

NVAB Missie Visie Strategie

Waar de NVAB voor staat

De NVAB staat voor de bescherming en de bevordering van de gezondheid van alle werkenden in Nederland en komt op voor de belangen van bedrijfsartsen.

Waar de NVAB voor gaat

Niemand mag ziek worden door werk. En niemand die nog kan en wil werken, mag door ziekte aan de kant komen te staan. Want iedereen heeft recht op gezond en veilig werk.

Essentie?

Uit de **Kernwaarden**:

Al het handelen van de bedrijfsarts is gericht op het voorkomen van beroepsziekten en beroepsgebonden aandoeningen, en op behoud van duurzame inzetbaarheid van de werknemer.

Uit **Moreel fundament**:

Alle mensen moeten kunnen participeren in de samenleving. Werk vervult hierin een essentiële rol. Bedrijfsartsen richten zich op bevorderen van duurzame inzetbaarheid van burgers en op het voorkómen van beroepsziekten, beroepsgebonden aandoeningen en arbeidsongevallen.

Uit **NVAB Missie Visie en Strategie**:

De NVAB staat voor de bescherming en de bevordering van de gezondheid van alle werkenden in Nederland...

Niemand mag ziek worden door werk. En niemand die nog kan en wil werken, mag door ziekte aan de kant komen te staan. Want iedereen heeft recht op gezond en veilig werk.

Discussie

Toekomst bedrijfsarts? Wat wordt het nieuwe “Goede Doen”

Er is een groeiend tekort aan bedrijfsartsen.

Welke keuzes gaan we met elkaar maken?

Welke mogelijke oplossingen zien we?

Discussie

Participatie of zingeving?

